

Abraham Hans
DE VLAAMSE BOSKEREL

XXVI. DE HUT IN BRAND

— Qui est là? riep de Waalse brigadier.

— Dokter Vermeire! Ik moet u dringend spreken, hernam de geneesheer ditmaal in het Frans. Er is grote haast bij.

Weldra kwam de brigadier naar beneden, zijn jas dichtknopend, en liet hen binnen.

— Brigadier, wij zijn op het spoor van de dader, zei Vermeire kalm. In weinige woorden vertelde de geneesheer alles. De overste haalde de schouders op en vroeg:

— En welke jachtwaker zoudt ge durven verdenken?

— 't Is nu uw plicht, de schuldige op te sporen.

— Plicht, plicht. Een brief in de jas? Ieder kan die brief daar gestoken hebben.

Vermeire beefde even, doch dwong zich tot bedaardheid.

— Ge schijnt ons van onoprechtheid te willen betichten, zei hij toch verstoord.

— Pardon, ik beticht niemand.

— En die knoop?

— Kan daar gelegd zijn.

— Ook door ons!

— Maar mijnheer, ik noem toch geen namen.

Vermeire wierp met een forse beweging zijn mantel af, rukte zijn jas en hemdboord open, toonde meteen zijn schouder, waar een schotwonde zichtbaar werd.

— Kijk nu! hernam hij op heftige toon. Ik heb zeker mijn vriend hier verzocht dit schot te lossen. Gij hebt een zonderling begrip van uw plicht, mijnheer. Wij verrichten het speurderswerk, dat eigenlijk tot uw opdracht behoort. U stelt al onze aanwijzingen in vraag en weigert een verder onderzoek. Luister, ik beschuldig een jachtwachter op mij geschoten te hebben en eis een onderzoek! Maar morgen vroeg zal de overheid weten, hoe gij mij ontvangt. Ik ken nog wel enige dorpsbewoners die mij behulpzaam zullen zijn. Ga jij maar naar bed, wij zullen het onderzoek voortzetten.

De brigadier werd bleek van woede, maar de woorden van de dokter

hadden toch indruk gemaakt, vooral de bedreiging zich tot de overheid te richten.

— Gij zijt zo beledigd, mijnheer, zei hij nijdig. Gij behoeft mij niet aan mijn plicht te herinneren, de overheid weet wel, dat ik die steeds vervuld heb. Ik weiger in het geheel niet dit onderzoek in te stellen, maar gij kunt toch niet eisen dat ik, die meer gerechtszaken onderzocht heb dan gij, lichtvaardig een jachtwaker van mijnheer de baron zal beschuldigen. Een jachtwaker! Geef toe, waarom zou die op zijn meester schieten?

— De tijd is nu te kostbaar om te redetwisten, er dient gehandeld te worden! Ge waart wel zo haastig om Thilde Verdonk en nadien Janssoone aan te houden! Waarom draalt ge nu? Maar goed, ik zal zelf handelen! De brigadier werd ongerust door de besliste, zelfs bevelende toon waarop de oude geneesheer sprak, en kalmer, maar met toch kwalijk ingehouden woede, zei hij:

— Dokter, gij zijt lastig. Ik wil immers gaan. Waarop wachten wij eigenlijk?

De overste riep zijn ondergeschikte en het viertal vertrok. Allen hulden ze zich in hun mantels, want de regen kletste neer, en de weg geleeke op vele plaatsen een moeras.

Hier en daar pinkte een lichtje door de reten van de vensterluiken. Vermeire begreep hoe angstig vele dorpelingen naar dat eeuwig geplas van de regen lagen te luisteren. Wat zou er van hun bedrijf terecht komen in dit jaar 1845 dat zo noodlottig begonnen was en op dezelfde wijze verder verliep?

Die nijpende angst, de strijd om het dagelijks bestaan belette menigeen te slapen.

De vier mannen gingen zwijgend voort.

Het bos stak dreigend af tegen de donkere omgeving. Door een dreef zag men enkele lichtjes van het kasteel, waar bij het ziekbed van de baron werd gewaakt.

Maar ook Thilde, de opgesloten en verschopte keerlin, werd niet in de steek gelaten. De edelmoedige dokter, haar voogd, en Eduard, haar schrandere aanbiddler, ijverden om haar onschuld te bewijzen. Ze doolden de gehele nacht rond, onbeducht voor het gevaar, dat beiden beloerde.

De brigadier was in een boze luim. Zou Vermeire, die onverbeterlijke bemoeial, het rechte spoor hebben gevonden, hem vernederen voor alle dorpelingen en ook voor de overheid?

Hij, de ijverige gerechtsdienaar, was er zo vlug bij geweest. 't Parket had hem geluk gewenst. Thilde was aangehouden, geen kwartier na de

aanslag, haar geweer berustte op de griffie. Janssoone was als een schim verschenen en verdwenen, toch had hij, de brigadier, het vernomen en de verdachte doen aanhouden. En hij zou zich vergist hebben? Er zou een andere dader zijn!

De Waal trok de schouders op. Een vals spoor moest het zijn! Dat geweer, Verdonks tweeloop, was het geen onweerlegbaar bewijs? En dan de haat der Verdonks, de bedreiging uitgesproken door Thilde tegen de kasteelheer. Mogelijk was een jachtwaker in de hut geweest. Maar dan had zulks met de aanslag op de baron niets te maken. Die jachtwaker had misschien een wilddief achtervolgd en ook in die mening op Vermeire geschoten!

O, als leken zich met gerechtszaken bemoeien!

Het viertal was nu op het pad aan de zoom van het bos.

Plots sloeg vóór hen een vlam op, rekte zich uit, kromp weer, maar schoot met nieuwe kracht in de hoogte.

— Brand! riep de Vlaamse gendarm.

— De snoodaard steekt Verdonks hut in brand! schreeuwde de dokter. We moeten lopen. Hij heeft door wat er gaande is. Wel, brigadier, twijfelt ge nog?

De mannen ploeterden door het slijk, dat tot aan hun middel, soms tot boven hun hoofd opspatte. De vlam werd heller, en tekende de gestalte af van een man, die blijkbaar het vuur aanwakkerde.

't Kostte hem zeker moeite met dit weer brand te stichten.

— Halte là! schreeuwde de brigadier.

De kerel sprong weg, verdween in het kreupelhout.

De mannen achtervolgden hem.

Een schot knalde.

— Schurk! riep de overste. Ha, hij vuurt; terug schieten!

Meerdere schoten knalden, en de vogels fladderden angstig op. Door het bos klonk geroep, getier, want de Waal vooral ging hevig te keer, woedend om deze tegenstand.

Vermeire was naar de hut teruggekeerd en Eduard was hem gevolgd. Het dak stond in vlam, het vuur scheen de balken aan de binnenzijde aangetast te hebben, zonder dat de regen machtig genoeg scheen het nog te doven.

— De bewijsstukken! riep Vermeire. Kom, we gaan erom, Eduard!

— Ik dokter, gij niet. Denk aan het gevaar. Ik ga alleen, Thilde is van mij en ik ben jong.

Maar de oude geneesheer was reeds binnen.

— De brief is verdwenen! riep hij teleurgesteld uit. Maar de knoop. Niet naar boven, dokter, 't dak brandt, 't zal invallen. Ik ga, ik ben dadelijk terug.

Eduard snelde naar boven, maar Vermeire volgde hem toch. Het dak stond in lichtelaaie, het vuur kronkelde langs de balken, likte aan het riet langs de binnenzijde, vonken vielen neer of stoven door de reeds gemaakte openingen buiten, vlammeende rietvlokken hingen omlaag. Eduard trotseerde vuur en rook. Hij kroop over de vloer, denkend aan zijn Thilde.

Hij tastte rond, verwondde zich de vingers aan glasscherven, maar voelde dan iets hards en juichend kreet hij:

— Ik heb de knoop, dokter!

Vermeire stond boven op de trapladder.

— Kom naar beneden! kreet hij ontsteld. 't Dak waggelt.

Zelf liet hij zich meer omlaag glijden, dan hij ging. In twee sprongen was Eduard ook beneden. Boven verhief zich een verschrikkelijk gekraak. Stukken van de balken bonsden van de zoldering. 't Dak was ingevallen. Maar de twee helden stonden veilig op de vloer en Eduard gaf aan de oude geneesheer het kostbare bewijsstuk dat Thildes onschuld aantonen zou! De gendarmen kwamen uit het kreupelhout terug.

— Hij is ontsnapt! bromde de brigadier. De schurk! Maar ik zal hem wel vinden. In de hut kunnen we ons niet meer wagen.

— We zijn er geweest, zei de dokter. Hier is de knoop, de brief was verdwenen.

De overste nam de knoop en hernam:

— Ja, een uniformknoop met het wapen van het kasteel. Jammer, dat ik niet zelf heb kunnen vaststellen waar hij lag.

— Onder het gebroken raam, viel Eduard in, bij de glasscherven, ik heb bij het grabbelen mijn vingers nog gekwetst, kijk maar, er is bloed!

't Vuur had het binnenwerk van de hut aangetast; het droge hout, dat de leren muren stutte, het schouwboard, de ingemaakte kast, zelfs tafels, banken en stoelen.

En de regen mocht het vlammenspel wat temperen, aan blussen viel niet meer te denken. De vuurgloed aan de rand van het donkere bos bood een fantastische aanblik. De stulp, zolang de oninneembare vesting van de Vlaamse boskerel, werd thans door de vlammen verteerd. De kleine voortuin met de oude linde werd hel verlicht.

— We moeten ons onderzoek voortzetten, hernam de dokter, die alhoewel wonderlijk te moede, zich weer kalm toonde. Daar stond de kerel, toen hij op ons schoot, vervolgde hij, daar tussen het kreupelhout. De oude geneesheer ging naar de plaats.

— Kijk, sporen van zijn voetstappen, riep hij, de takken op zij

duwend, en hier ligt een omhulsel van een kardoes. Raap liever zelf op, brigadier.

— Van een jachtwakerskardoes, zei de gendarm, die zijn vete vergat, nu hij weer met hart en ziel in zijn speurderswerk was. Ik zal de maat der voetstappen nemen, wilt gij getuige zijn, mijnheer de dokter en gij mijnheer Eduard? Hier heb ik een touwtje.

— De bewijzen stapelen zich op, mompelde Vermeire tevreden. De brand was ondanks de afgelegen plaats en het nachtelijk uur toch opgemerkt geworden.

Van een andere zijde doemden twee mannen op. Eensklaps stonden ze in het volle schijnsel van de vlammen. 't Was de hoofdjachtopzichter Bauwens en een onderhorige.

— Waar is Theophiel? vroeg de brigadier.

— Ik weet het niet, hij was niet in zijn huis, toen ik hem ging roepen.

— Weer een bewijs, mompelde Vermeire.

— In de naam der wet vraag ik u mij te helpen, Theophiel op te sporen, hernam de overste tot de hoofdopzichter.

— Theophiel aanhouden? herhaalde deze verbaasd.

— Ja, hij wordt ervan verdacht deze brand aangestoken te hebben en van nog meer kwaad! Ge zult straks meer weten, maar nu aan het werk.

— Ik ben verwonderd. En toch, er was wat vreemds aan hem gisteren en vandaag, en de vorige dagen ook, zei de opzichter.

— Hij heeft op ons geschoten!

— Geschoten? Maar, voor de duivel, wat voert hij tegenwoordig uit! Goed, we zullen hem opsporen.

— Dokter, ik raad u aan naar huis te gaan, zei de brigadier beleefd. Ge zult reeds zeer vermoeid zijn, en gij zijt gekwetst.

— Ja, de jonker zal me wel vergezellen, antwoordde de oude geneesheer.

— Doe dat, de zaak is nu in de handen van het gerecht, wees gerust.

— Dank u, brigadier, tot morgen dan!

En toen het tweetal het dorpsplein bereikte, blikte Vermeire in de richting van Verdonks graf, en mompelde ontroerd:

— Ja, Toon, wij waken over haar! Slaap maar heel gerust!

Thuis gekomen verzorgde de oude dokter eerst zijn wonde aan de schouder en tot de bezorgde Eduard zei hij luchtig:

— Een schampschot, jongen, meer niet, we waren wel de dood nabij. Als nu de schuldige wordt aangehouden is die prijs het gevolg waard. Dan verbond hij ook Eduards vinger en toen begaven beiden zich te bed.

Eduard had beloofd zich onmiddellijk te bed te leggen, maar nog lang staarde hij door het raam.

Thilde zou vrij komen, goed! Maar dan?

Zou zijn vader opnieuw de strijd aanbinden na deze nederlaag? Eduard was zopas meerderjarig geworden. Hij had vooral in deze nacht genoeg bewezen, dat hij niet krankzinnig was. Maar toch, zenuwziekte, zinneloosheid bleef een gevaarlijk wapen. Hij moest oppassen, hij moest beducht blijven voor verdere kwade zetten van zijn machtige vader.

Neen, hij zou thans niet meer onderduiken, ver van zijn geliefde en van het vertrouwde Houthulst. Tijdens zijn ballingschap te Brussel had hij een betrekking gevonden in een handelshuis dat voedingswaren en granen in - en uitvoerde. De firma bezat zowat over het hele land agentschappen. Eduard was door zijn schranderheid en inzet spoedig door de beheerders opgemerkt geworden. Zij hadden hem nu de begerenswaardige plaats van gerant voorgesteld in het nieuwe kantoor van de firma te Kortrijk.

Gelet op zijn jeugdige leeftijd had Eduard om een korte bedenktijd gevraagd. De aanbieding was vererend. Het was een vertrouwenspost, maar zou hij die wel aankunnen? Op enkele maanden tijd had hij veel geleerd over handelszaken, boekhouding en geldwezen. Zijn brood verdienen met werken, iets waarover in adellijke kringen dikwijls smalend werd gesproken, viel de jonge van Boschdale best mee.

Arbeid schonk hem vrijheid en voldoening. Het strookte met zijn levensopvattingen dat hij voortaan financieel niet meer moest afhangen van de ouderlijke inkomsten. Voor de toekomst wilde hij alleszins geen bestaan opbouwen dat enkel teerde op de pachtgelden en de ellende van de plaatselijke landbouwersbevolking.

Men mocht hem spottend een idealist noemen, geredelijk brak hij met de hoge wereld, waarin hij zich ondanks zijn geboorte en eerste opvoeding, niet meer thuis gevoelde.

Zo stond Eduard te mijmeren voor het venster, waartegen de regen kletterde.

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

ABRAHAM HANS

DE VLAAMSE BOSKEREL

volksroman bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM